

Mladen Martinis (1938. – 2019.)

Teorijski fizičar, znanstveni savjetnik Instituta „Ruđer Bošković“ (IRB) i sveučilišni profesor kod nas i u svijetu, bavio se astrofizikom, kozmologijom, kvantnom algebrom, nelinearnom dinamikom i njezinim primjenama u kemiji, genetici i medicini. Pored toga, samostalno i u koautorstvu, objavio je više udžbenika/priručnika iz fizike za učenike srednjih škola.

Mladen Martinis rođen je u Zagrebu 20. studenoga 1938. gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je teorijsku fiziku (1961.) na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, a doktorirao iz teorije polja na Imperial Collegeu u Londonu (1966.) na odjelu teorijskog fizičara M. Abdusa Salama (kasnije dobitnika Nobelove nagrade iz fizike). Radio je u IRB-u u Zagrebu od 1962. do umirovljenja 2003. Od 1980. bio je znanstveni savjetnik u Zavodu za teorijsku fiziku IRB-a i voditelj Grupe za fiziku linearnih sustava. Bavio se istraživanjima fizike čestica visokih energija, osobito strukturom dinamičkih fluktuacija, pojavom kaosa i fraktalnih struktura u dinamičkim sustavima. Objavio je preko 60 znanstvenih radova u uglednim svjetskim časopisima atomske i nuklearne fizike, te fizike elementarnih čestica, veliki broj stručnih i popularnih radova kao i brojna priopćenja sa znanstvenih skupova, te u koautorstvu poglavlje *Multifractality of lyotropic liquid crystal formation* u knjizi *Trends in Colloid and Interface Science X* i knjigu *Trends in Colloid and Interface Science XIII*. Organizirao je nekoliko međunarodnih skupova o fizici čestica Adriatic meeting on particle physics, Rovinj (1973.), Dubrovnik (1976., 1980., 1986.) te uredio zbornike radova tih skupova.

Kao gostujući istraživač i profesor boravio je na poznatim svjetskim institucijama: Imperial College u Londonu (1964. – 1968.), Tate Institute of Mathematical Physics, Edinburgh (1966./67.), Centre for Theoretical Physics, Trst (1967.), University of Colorado, Boulder (1971.), Sveučilište u Karlsruheu (1978. – 1983., 1985., 1986., 1988.), te na Institutu „Max-Planck“ u Münchenu (povremeno od 1991. do 1996.). Predavao je od 1968. više od dvadeset pet godina na dodiplomskom i postdiplomskom studiju Sveučilišta u Zagrebu, na sveučilištima u Splitu i Osijeku, te je bio mentor velikog broja diplomskih, sedam magistarskih i šest doktorskih radova. Pored toga, na Zvezdarnici u Zagrebu održao je više zapaženih popularno-znanstvenih predavanja: *Neslaganje Tesle i Einsteina – Dinamička teorija svemira* (2013.), *Što je bilo prije velikog praska?* (2011.), *Nepoznati i nevidljivi svemir* (2009.), *Zašto je 95 % svemira nevidljivo i nepoznato?* (2008.), *Svemirski mostovi – Crvotočine* (2006.).

Samostalno i u koautorstvu objavio je nekoliko priručnika za srednje škole: *Fizika 2, udžbenik za drugi razred gimnazije*, Školska knjiga (1997.); *Fizika: Valovi i čestice*, priručnik, prvi dio, ŠK (1990.); *Fizika - valovi i čestice: elektrodinamika*, priručnik za nastavu fizike drugog razreda srednjih škola (1994.); te vrlo popularan rad *Zašto nam je danas potrebna teorija relativnosti?*, E-škola FIZIKA (8/2009.)

Zapažena je njegova djelatnost u Hrvatskom fizikalnom društvu, European Physical Society, American Mathematical Society, te Institute of Physics, London. Bio je i predsjednik Hrvatskog astronomskog društva (2004. – 2008.). Dobitnik je nagrade „Ruđer Bošković“ za znanstveni rad 1971. Umro je u Zagrebu 19. studenoga 2019.

Ana Smontara